

Ewa Niesiołowska-Sreniowska

Michałów, gm. Bełchatów, woj. piotrkowskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 12, 15-16

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

LYKOWE, gm. Wierzchlas
woj. sieradzkie
Stanowisko 2

Muzeum Archeologiczne
i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadzili mgr mgr Maria i Krzysztof
Cyrek. Finansuje WKZ w Sieradzu. Pierwszy
sezon badań. Prawdopodobnie pracownia krze-
mieniariska, Paleolit schyłkowy.

Stanowisko położone jest na wysokiej III terasie lewego brzegu
Warty, ok. 1,5 km od szosy Wieluń-Działoszyn. Jest ono zagrożone przez
zakładane w tym miejscu biwaki turystyczne; stąd pierwsze badania sonda-
żowe przeprowadzono tu już w ubiegłym sezonie. Założony wtedy wykop
o powierzchni 18 m² dostarczył ok. 600 zabytków, w tym rdzeni i narzędzi.
Jest to duże zagęszczenie zabytków, zważywszy, że wystąpiły one tylko na
powierzchni 8 m². Zabytki, jak się wydaje, w zdecydowanej większości
znajdują się na złożu pierwotnym, w ciekawym układzie stratygraficznym
z dwoma poziomami niewykształconej jeszcze całkowicie gleby. Wyjątkowo
interesującym odkryciem była zbliżona do owalu jama iluwium z wyrobami
krzemiennymi i z położonym centralnie skupiskiem węgielków drzewnych
/pozostałość pradziejowego ogniska/.

Kontakt z podmokłymi łąkami terasy zalewowej Warty stwarza na-
dzieję na możliwość osiągnięcia danych palinologicznych.

W 1978 r. założono wykopy o powierzchni 40 m², nawiązujące do
omówionego sondażu, w wyniku czego uzyskano pełny obraz krzemienicy
/?/ i ok. 1 200 zabytków: liczne rdzenie - przede wszystkim dwupiętwe,
półsurowiec oraz narzędzia o charakterze podomowym: ryłce, drapacze,
tylczak /?/, półwytwór liściaka dwukątowego. Śladem obecności na stano-
wisku elementów późniejszych jest trapez znaleziony w warstwie wtórnej.

W celu uchwycenia sytuacji geologicznej stanowiska wytyczono
wykop 48 x 1,5 m po stoku, w kierunku podnóża terasy. Pobrano próbki do
badań glebowych i palinologicznych.

Badania będą kontynuowane.

MICHAŁÓW, gm. Bełchatów
woj. piotrkowskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadziła mgr Ewa Niesiołowska-Sre-
niowska. Finansował WKZ w Piotrkowie.
Pierwszy sezon badań. Osada /obozowisko/ kul-
tury komornickiej, starszy okres mezolitu.

Osada mezolityczna położona jest na wale wydmy w sąsiedz-
twie łąk. Przekopano łącznie 44 m². Odkryto szereg obiektów, z których
należy wymienić przede wszystkim 2 duże jamy o średnicy około 1,5 do 2

metrów /obie jamy nie rozkopane do końca/, głębokie około 70 cm, wypełnione w dużym stopniu węglami drzewnymi i popiołem. Blisko jednego z tych obiektów znajdował się rowek, długi na kilka metrów /wchodzący dalej w nieprzebadaną część stanowiska/, wypełniony piaskiem o innym zabarwieniu niż w otaczającej go warstwie. Szerokość tego rowka ok. 30 cm. Funkcja jego na razie niewyjaśniona, może stanowił on pozostałość po jakiejś zasłonie od wiatru.

Natrafiono ponadto na rząd 9 palenisk, przy czym nie wszystkie zostały odkopane w całości. Niektóre z nich były obłożone kamieniami, inne nie posiadały żadnej obstawy. Dwa paleniska były duże i głębokie około 1 m z dużą ilością węgla drzewnych.

Zabytków ruchomych nie znaleziono wiele, jednakże uzyskano kilka ciekawych rdzeni, wśród nich jednopiętowe do odbijania regularnych wiórów mikrolitycznych, dalej dwupiętowe i o zmiennej orientacji. Ponadto wystąpiło kilka różnych rodzajów drapaczy, mniej skrobaczy i pojedyncze inne formy narzędzi. Do wyrobu narzędzi używano surowca czekoladowego oraz narzutowego-bałtyckiego.

Osada jest jednym z nielicznych stanowisk na terenie Polski środkowej, nie posiadających domieszek innych kultur. Stanowisko leży w bezpośrednim sąsiedztwie terenu, który do ostatnich niemal lat był terenem bagiennym, co stwarza duże nadzieje na uzyskanie materiałów organicznych i możliwości datowania palinologicznego. Niestety stanowisko jest częściowo zniszczone przez wybieranie piasku przez miejscową ludność.

Badania będą kontynuowane.

Materiały znajdują się w MAiE w Łodzi.

NOWODWORCE, gm. Wasilków
woj. białostockie
Stanowisko 1

Konserwator Zabytków
Archeologicznych
w Białymstoku

Badania prowadził mgr Krystian Nowak, finansował WKZ w Białymstoku. Drugi sezon badań. Stanowisko wydmowe wielokulturowe, obozowiska schyłkowo paleolityczne, mezolityczne i neolityczne.

Objęto badaniami wykop I i III oraz założono wykop IV będący wykopem torfowym i zarazem przedłużeniem wykopu I w kierunku północnym.

Wykop I /55 m²/ potwierdził obserwacje zeszłoroczne. Na całym obszarze 10 cm nad serią warstwowanych piasków rzecznych leży gleba o charakterze inicjalnym /brak wyraźnego poziomu iluwialnego/. W glebie tej wystąpiła krzemienica oznaczona jako poziom dolny. Kontynuowano eksplorację krzemienicy, a z zabytków charakterystycznych wystąpił jedynie